

Valdkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	Pärimus ja kirjandus
Klass	10. klass
Kursuse eesmärk	Õpilane mõistab kirjanduse mütoloogilisi ja pärimuslikke juuri, kultuuri järjepidevust iidsetest aegadest tänaseni ning iseenda seotust selle lõputult jätkuva ahelaga. Õpilane teadvustab pärimusel põhinevat ilukirjandust lugedes, kui suurel määral tugineb kogu kultuur arhetüüpidele ja müütilistele motiividele ja mõistab tänapäeva kirjanduse ja kultuuri seoseid antiikmütide ja inimeste mütoloogilise maailmatajuga.
Kursuse sisu lühikokkuvõte	Tuntumad Euroopa müüdid. Euroopa kultuuri mõistmiseks on möödapääsmatu tunda nii antiikmütoloogiat kui ka piiblilugusid, mis väärivad praeguses maailmas rohkem teadvustamist, kuna euroopaliku kultuuri arengulugu toetub antiiksetele ja kristlikele väärtustele. Eesti rahvapärimus: oma juurte ja soomeugrilike väärtuste mõistmiseks on vajalik rahvajuttude ja pärimuse tundma õppimine. Nende mäletamine on oluline

	<p>rahvuslike esteetiliste ja eetiliste tõekspidamiste järgmistele põlvkondadele edasi kandmise huvides -- toetab põlvkondlikku ja rahvuslikku ühisteadvust. Oluline osa on ka tutvumisel eeposega „Kalevipoeg“.</p> <p>Mõisted: allusioon, arhetüüp, travestia, eepos, intertekstuaalsus, maagiline realism, metafoor, mütoloogia, müüt, parallelism, paroodia, pärimus, saaga</p>
<p>Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga</p>	<p>Väga palju on selle kursuse sisus kokkupuutepunkte ajalooa. Antiikjumalate süsteemi ajalootunnis käsitlemine säästab kirjandustundide aega müütide sisu ja tähenduse jaoks.</p> <p>Inimeste elukorraldust ja ühiselu kokkuleppeid puudutavate müütide sisu võimaldab tõmmata paralleele tänapäeva ühiskonna korraldusega ehk ühiskonnaõpetusega.</p> <p>Nii antiik- kui piiblimüüdid on inspireerinud erinevaid kunsti- ja muusikateoseid, millele müüte käsitledes saab viidata ja millega kunsti- või muusikaõpetuses põhjalikumalt tegelda, näiteks Orpheuse ja Euridyke müüt Offenbachi ooperina „Orpheus allilmas“ või Botticelli „Veenuse sünd“.</p> <p>Müütide abstraktsusega tegelemine aitab arendada õpilase üldistusvõimet, mis on emakeele riigieksamil äärmiselt vajalik. Samuti aitab müütide muutumise ja teisenemise uurimine mõista ajaloolist arengut, mille inimkond on aastatuhandete vältel läbi teinud ehk teisisõnu aitab müüdikursus näha inimõtte ajaloolisi muutusi perspektiivis. Rohke lugemismaterjal arendab tänapäeva ühiskonnas ja riigieksamil väga vajalikke lugemisoskusi.</p>
<p>Akadeemilise aususe arendamine</p>	<p>Tooge konkreetseid näiteid https://miinaharma.ee/akadeemiline-ausus/</p> <p>Õpilastele tuletatakse meelde ja suunatakse neid järgima MHG akadeemilise aususe juhendi nõudeid, mille järgi õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb kõik ülesanded ja kontrolltööd ausalt ning enda parimate võimete kohaselt; • viitab kasutatud allikatele kõigis kirjalikes ja suulistes töödes vastavalt kehtivatele tavadele;

	<ul style="list-style-type: none"> ● hoidub tööde koostamisel või toimetamisel lubamatu abi saamisest; ● hoidub tööde tegemisel lubamatu abi andmisest kaaslasele; ● kasutab vastutustundlikult internetti ja sellega seotud sotsiaalmeedia platvorme. ● reageerib akadeemilise väärkäitumisele ning teatab sellest oma õpetajale ja/või programmi koordinaatorile.
<p>Õppija profiili rakendamine</p>	<p>Kursus pakub õpilasele võimalust rakendada õppija profiili kõiki tahke:</p> <p>UURIV – kasutab antiikkangelaste ja jumalatega seotud müütide uurimiseks erinevaid allikaid ja keskkondi, töötab nii iseseisvalt kui ka koos teistega;</p> <p>TEADMISHIMULINE – tunneb huvi müütiliste motiivide kasutamise vastu tänapäeva kirjanduses ja kultuurielus ning esitab nende kohta küsimusi;</p> <p>MÕTLEJA – analüüsib mütoloogilisi seoseid käsitletavates teostes ja erinevaid tõlgendusviise. Oskab näha ka mütoloogial põhinevate paroodiate arhetüüpe.</p> <p>Võrdleb enda ja kaasõpilaste seisukohti, tegutsemist ja töid; seisukohtade esitamisel viitab kasutatud allikatele, järgides MHG akadeemilise aususe juhendi põhimõtteid;</p> <p>SUHTLEJA – teeb koostööd kogu grupiga, paarides või väikestes rühmades, avaldab oma arvamust, kuulab ja võtab arvesse ka teiste arvamust. Vajadusel korrigeerib oma seisukohta, et jõuda kompromissile, konsensusele või koostööni;</p> <p>PÕHIMÕTTEKINDEL – on aus ja suhtub lugupidavalt kokku lepitud tunnikorraldusse ja käitumistavadesse;</p> <p>AVATUD MEELEGA – nii kursuse raames kui ka muidu suhtub teostesse, nende autoritesse ning oma kaaslasesse ja endasse lugupidavalt, võtab arvesse kultuuride ja subkultuuride mitmekesisust;</p> <p>HOOLIV – on empaatiavõimeline ja arvestab arglikumate või aeglasema reaktsiooniga grupikaaslasega, toetab kõiki grupiliikmeid hea sõna või pilguga, tunnustab teiste häid ideid ja esitusi;</p> <p>JULGE – julgeb katsetada uusi ja harjumatuid väljendusvahendeid, pakkuda välja oma ideid ja avaldada oma seisukohti;</p>

	<p>TASAKAALUSTATUD – kursuse ülesandeid täites (ja muud koolitööd tehes) planeerib aega nii, et seda jaguks ka oma vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tervise eest hoolitsemiseks;</p> <p>PEEGELDAV – seab endale kursuse raames jõukohaseid eesmärke, tegutseb nende saavutamise nimel paindlikult, vajadusel abi küsides.</p>
<p>Õpioskuste arendamine</p>	<p><i>ENESEJUHTIMISOSKUSED: organiseerimine, planeerib oma töid vastavalt tähtaegadele, näiteks loeb kohustusliku kirjanduse teose õigeks ajaks läbi.</i></p> <p><i>MÕTLEMISOSKUSED: kogub ja korrastab infot ja andmeid, teeb järeldusi ja üldistusi näiteks ühe alusmüüdi kolme erineva kasutusversiooni kohta.</i></p> <p><i>Müüdimetafooride uurimine arendab õpilase poeetilise mõtlemise võimekust.</i></p> <p><i>UURIMISOSKUSED: otsib infot müüdi edasiarenduste kohta kujutavas kunstis või muusikas, kasutab erinevaid allikaid, kogub, talletab ja analüüsib andmeid.</i></p> <p><i>SUHTLEMISOSKUSED: tutvustab uuritud materjali teistele, arutleb argumenteeritult nii kaasõpilaste kui õpetajaga, loeb erinevaid allikaid info kogumiseks, oskab infot teistega jagamiseks sobival kujul organiseerida</i></p> <p><i>DIGIOSKUS: leiab, tõlgendab, hindab ja loob infot saamislugude, analüüsi ja retseptsiooni kohta,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutades digivahendeid ja erinevaid keskkondi; - viidates, tsiteerides vastavalt kehtivatele tavadele.
<p>Õpitulemused</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) loeb läbi vähemalt neli tervikteost, kirjandusteoste katkendeid ja kursuse sisuga seotud teabetekste; 2) analüüsib ja tõlgendab loetud tekste nii suuliselt kui ka kirjalikult ühisarutelus ja individuaalselt, jagab oma lugemiskogemusi; 3) mõtestab pärandkultuuri olemust, funktsioone, väljendusvõimalusi ja tähendust tänapäeva kultuuris ja ühiskonnas ning iseenda kogemuse põhjal; 4) nimetab müütide ja arhetüüpsete tegelastega seotud narratiive ning arhetüüpseid müüdimotiive, leiab neid käsitletavatest ilukirjandusteostest;

	<p>5) analüüsib kirjandusteose teemat, süžeed, tegelasi ja ideestikku nii müüdimotiividest kui ka eetilistest ning esteetilisest väärtustest lähtuvalt;</p> <p>6) kirjeldab eesti rahvuseepose sünnilugu ja sisu, kultuuri- ja rahvusloolist tähtsust, nimetab eepose arhetüüpseid tegelasi, teemasid ja motive ning analüüsib nende kasutamist teiste autorite loomingus;</p> <p>7) analüüsib ja hindab luule-, proosa- ja draamateoste poeetikat, väljendusvahendite mitmekesisust ja tähendust;</p> <p>8) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid ja laiendab kirjandustekstidele tuginedes oma sõnavara.</p>
Hindamine	<p>Positiivse hinde saamiseks peab õpilane osalema aktiivselt vähemalt 70% tundidest.</p> <p>Nelja läbiloetud kohustusliku teose põhjal tuleb sooritada erinevad tööd, mis on nii suulised kui ka kirjalikud, keskendudes peamiselt müüdimotiivide analüüsile. Hinnata võib nii hästi mõtet edastavat esitust kui erinevates tekstides arhetüüpsete teemade, kangelaste ja motiivide äratundmist.</p>
Õppekäigud, projektid, külalisesinejad jms	<p><i>Kursuse raames vaadatakse ühiselt üht mütoloogiliste teemadega seonduvat filmi või teatrietendust, mida seejärel koos analüüsitakse.</i></p>
Õppetöö diferentseerimine	<p><i>Sh töö andekatega; millistele võistlustele õpilasi suunata jne</i> https://miinaharma.ee/andekate-markamine-ja-toetamine/</p> <p><i>Sh töö andekatega; millistele võistlustele õpilasi suunata jne</i> https://miinaharma.ee/andekate-markamine-ja-toetamine/</p> <p><i>Kursuse raames innustatakse õpilasi osa võtma arvustuskonkurssidest ja omaloominguvõistlustest.</i></p>
Õppematerjalid	<p><i>P Espak, L. Ots „Müüt ja kirjandus“, kirjastus Maurus 2015</i></p>

--	--